

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
15 червня 2022 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Соловейчук Олена Максимівна – секретар Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №11 від 30.06.2022 р.)*

Рецензенти:

Дарманська І. М. - доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева А. І. - доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 261 с.

До збірника ввійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери.

Науковці та студенти висвітлюють питання щодо сучасних методів та форм організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

вможлиблює зробити припущення, що виокремлені національно-прецедентні феномени незабаром набудуть статусу універсально-прецедентних.

За останні сто п'ять днів національно-прецедентними стали імена, пов'язані із захисниками «Азовсталі»: *«Сонце зійшло над Азовом.../ небо гримить над Азовом.../ Буде до віку стояти / Праведне місто Марії / Доки над гордим Азовом / Сонце встає* («Океан Ельзи» - «Місто Марії»); *«Ти найсильніша надія / Бо ти моя Азовсталь»* (Світлана Тарабарова «Бо ти моя Азовсталь»). За допомогою національно-прецедентних імен *Азов* та *Азовсталь* у цих піснях поєднано любов до Батьківщини, боротьба за неї, самопожертва заради майбутнього України.

У потужному тексті пісні «Заспіваймо пісню за Україну» автор і виконавець О. Пономарьов майстерно використовує прецедентне висловлювання – рядки з поезії «Кавказ» Тараса Григоровича Шевченка: *«І борітеся – поборете / Будь-які змови! / І борітеся – / Поборете все, що у злі!»*. Понад двісті років Шевченкові слова актуальні: *«Борітеся – поборете! / Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава / І воля святая»*. Нещодавно слова Великого Кобзаря підтримували Майдан під час Революції Гідності, а сьогодні підіймають бойовий дух нашим хоробрим воїнам ЗСУ й загалом усім українцям.

Отже, український пісенний дискурс періоду повномасштабного вторгнення росії в Україну цінний для лінгвістики релевантністю національно-прецедентних феноменів. Їхніми вербальними репрезентантами є прецедентні імена та висловлювання, які здебільшого виконують оцінну та прагматичну функції, підкреслюють спільний культурно-мовний простір авторів пісенного дискурсу й реципієнтів, репрезентують право українців бути вільними. Крім того, український пісенний дискурс весни 2022 року важливий і в лінгводидактиці, оскільки є одним із сучасних методів навчання.

Список використаних джерел:

1. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ: Довіра, 2007. URL: <http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com/f>
2. Рябенка І. Концепт ЧАС в англomовному пісенному дискурсі. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Сер.: Філологічні науки. Мовознавство. Луцьк, 2013. № 17. С. 90–94.
3. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716с.

**ЖУРАВЛЬОВА Ірина Миколаївна,
СОКОЛЮК Ольга Василівна,
ХРИСТЕНКО Дмитро Олександрович**

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Демократизація освіти, надання їй національних рис уже сьогодні привели до певних змін у процесі фізичного виховання підростаючого

покоління. Основним завданням сучасної системи фізичного виховання у закладах вищої освіти є: підвищення у студентів рівня фізичної підготовленості, забезпечення оптимальних умов для їх фізичного розвитку, формування потреби до систематичних занять фізичними вправами. Фізичне виховання є невід'ємною частиною формування загальної та професійної культури особистості сучасного фахівця, системи гуманістичного виховання здобувачів освіти. В той же час, результати численних досліджень науковців свідчать, що сучасні підходи, які використовуються під час організації освітнього процесу з фізичного виховання у закладах вищої освіти, не забезпечують ефективного вирішення означених завдань. Як навчальна дисципліна, у минулому фізичне виховання було обов'язковим для всіх спеціальностей, а зараз взагалі виключається із освітніх програм або частково є в переліку вибіркового освітніх компонентів. Саме тому, пошук нових, ефективних форм організації навчального процесу з фізичного виховання у закладах вищої освіти є важливим завданням фахівців в галузі фізичного виховання [2; 3; 6].

Питання зміцнення та збереження здоров'я здобувачів освіти стоїть на першому місці серед завдань, що поставлені перед системою фізичного виховання у закладах вищої освіти України.

У зв'язку із останніми подіями в країні, вимушеним карантинним режимом та переходом на дистанційну форму навчання, фізична активність критично знизилась не тільки у студентської молоді, а й у більшій частини населення.

Шляхам запобігання розвитку негативних змін в організмі людини в період карантинних обмежень присвячена велика кількість наукових робіт вітчизняних та закордонних вчених [1; 5]. Дехто з них розглядає і пропонує впровадження нових форм занять руховою активністю, інші автори пропонують інновації стосовно змісту навчання здобувачів вищої освіти.

Педагогічні умови, застосування яких дає можливість суттєво підвищити ефективність освітнього процесу здобувачів вищої освіти, вивчали В. Назимок (2012), А. Туренков, Л. Скотникова (2013), В. Гружєвський (2014). С. Романчук (2006), М. Конкіна (2008), Е. Конопльова (2008) пропонували використовувати в освітньому процесі студентів інноваційні засоби. Авторський зміст навчання здобувачів освіти в умовах дистанційної освіти пропонували О. Васютинська (2020), Н. Рибачук (2020), С. Моїсєєв, В. Гузар (2020) [4]. Але всі ці рекомендації стосувалися карантину під час пандемії Covid-19 і не торкалися занять фізичними вправами під час воєнного стану. Дослідженню саме цього питання присвячена наша робота.

Умови сьогодення позбавляють людину від безлічі раніше необхідних фізичних навантажень. Відповідно і школярі, і студентська молодь зараз, здобуваючи освіту, значну кількість часу перебувають сидячи за комп'ютерами чи іншими гаджетами взагалі не опікуються своєю руховою активністю.

У наш час тотальної заборони відвідування навчальних та спортивних закладів, спортивних майданчиків сучасна система фізичного виховання

повинна передбачати впровадження цілого ряду ефективних не тільки оздоровчих та тренувальних засобів, а й інформаційних, що повинні використовуватися і під час самостійних занять фізичними вправами для розвитку психофізичних якостей, поліпшення стану здоров'я, працездатності та функцій серцево-судинної, дихальної, нервової та інших систем. Слід зазначити, що в умовах воєнного стану підтримання фізичної форми є важливим аспектом для профілактики порушень фізичного і психічного здоров'я студентської молоді.

Навчальну програму з фізичного виховання реалізують під час навчальних занять із цієї навчальної дисципліни. Однак ці заняття не можуть відновити дефіциту рухової активності здобувачів освіти, забезпечити відновлення їх розумової працездатності, запобігти захворюванням, що розвиваються на тлі хронічної втоми. Означену проблему можливо розв'язати завдяки плануванню та проведенню студентами самостійних занять із фізичного виховання.

Організація самостійної роботи студентів з фізичного виховання у закладі вищої освіти є актуальною проблемою. Здійснювати її можна за такими напрямками:

- усвідомлення необхідності в самостійній роботі (проведення бесід, лекцій, диспутів про життя і діяльність видатних людей, які досягли високих результатів у певних галузях за допомогою самостійних занять), що формуватиме фізичну культуру та бази знань для виховання стійкого переконання про цінність її для майбутніх фахівців;

- вироблення методики самостійних занять (анкетування і спостереження, бесіди, розробки необхідних програм для розвитку різних якостей, враховуючи бажання здобувачів освіти обирати різні форми за індивідуальними графіками, використання контрольних тестів для констатування рівня досягнення мети).

Аналізуючи дану проблему в рамках воєнного стану та дистанційного навчання, слід враховувати, що здобувачі освіти будуть займатися в умовах обмеженого простору. Це можуть бути різноманітні фітнес-вправи, які виконуються з інвентарем та без нього. Найбільш придатні до цього заняття з фітнес-гумками, які не потребують великих фінансових витрат та простору для виконання. Разом з тим, за допомогою цих вправ можна впливати майже на всі м'язові групи. Емоційний та цікавий вид фізичних вправ – аеробіка, яка підвищує мотивацію до занять, поліпшує настрій та самопочуття і, в залежності від виду, що використовується, може сприяти розвитку фізичних якостей і формуванню життєво необхідних рухів [7].

Крім зазначених вище засобів ефективним в умовах, що склалися, може бути метод колового тренування. Цей метод можна успішно використовувати як здобувачам освіти основного відділення, так і тим, хто займається спортом. Використання методу колового тренування на учбових заняттях з фізичного виховання дозволяє змінювати спрямованість вправ в залежності від того, які фізичні якості розвиваються, та дозувати їх відповідно до можливостей

здобувачів освіти. На таких заняттях вивчаються вправи, які в майбутньому можна виконувати і в домашніх умовах. У період дистанційного навчання здобувачам освіти, як правило, пропонуються комплекси колового тренування, які можна виконувати в умовах обмеженого простору. До їх складу можуть бути включені вправи з подоланням ваги власного тіла, біля опори, з невеликими обтяженнями, з дрібними предметами тощо [9].

Розглядаючи організаційні форми процесу фізичного виховання в дистанційному форматі, слід зазначити, що вони повинні включати в себе прямі он-лайн заняття згідно з розкладом і записи даних занять, до яких здобувачі освіти можуть звертатися у вільний час. Також за допомогою сучасних засобів зв'язку, без особливих труднощів можна знайти різноманітні відеоролики із записами комплексів фізичних вправ й обрати ті, які до вподоби, або долучатися до різноманітних онлайн-тренувань, які пропонують відомі фітнес-тренери та досвідчені фахівці у галузі фізичного виховання та спорту.

Зокрема, рекомендовано скласти для себе деякі щоденні правила, наприклад:

- по-перше, ввести правило ранкової гімнастики. Підібрати 8-10 фізичних вправ і щодня виконувати їх;
- по-друге, через певні проміжки часу виконувати розвантажувальні фізкультурні паузи;
- по-третє, підібрати для себе комплекс силових вправ для тулуба, м'язів рук та ніг, виконувати не менше ніж 3 рази на тиждень;
- по-четверте, якщо є можливість, здійснювати тривалі прогулянки на свіжому повітрі, але не сидячи на лаві у парку а гуляти пішки, чи їздити на велосипеді;
- по-п'яте, дотримуватись правил здорового способу життя, тощо.

Отже, залучення інформаційних технологій до сфери фізичного виховання наразі є досить актуальним інструментом. Оскільки в сучасних реаліях нашого життя є можливість використовувати велику кількість різних інформаційних ресурсів для проведення занять, тренувань, надання консультацій у режимі он-лайн, перегляду відео, а також використовувати спеціальні програми для контролю за руховою активністю.

Список використаних джерел:

1. Головійчук І. М. Аналіз динаміки захворювань студентів спеціальної медичної групи. *Молода спортивна наука України*. 2012. Т. 2. С. 57–62.
2. Круцевич Т., Нестеренко О. Ставлення студенток до предмету «Фізичне виховання» у вищих навчальних закладах. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2004. №7. С. 57–59.
3. Круцевич Т., Пангелова Н. Сучасні тенденції щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2016. № 3. С. 109–114.

4. Маракушин А., Чередніченко А., Бондар Л. Фізичне виховання студентів в умовах загальнонаціонального карантину. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 35. Т. 4. С. 203–209.
5. Неведомська Є. О. Фізіологія рухової активності: навч. посіб. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2018. 37 с.
6. Пилипей Л. П. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів : монографія. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. 312 с.
7. Шестерова Л., Пятницька Д. Використання вправ з фітнес-гумками для попередження гіподинамії під час карантину у студентів ЗВО. *Фізичне виховання та спорт в закладах вищої освіти* : мат-ли І Всеукр. наук.-практ. конф. Харків : ХНЕУ імені С. Кузнеця, 2020. С. 53–56.
8. Шестерова Л., Пятницька Д. Використання платформ ZOOM та GOOGLE classroom для проведення занять спортивно-педагогічної спрямованості. *Актуальні проблеми фізичного виховання різних верств населення*. Харків : ХДАФК, 2021. С. 172–177. URL :
9. Шестерова Л., Синиця Т. Шляхи підвищення мотивації студентів до занять фізичним вихованням в умовах карантину. *Проблеми та перспективи розвитку фізичного виховання і здоров'я людини* : мат-ли VI Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. С. 348–351.

ЗАВГОРОДНЯ Тетяна Костянтинівна

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ГАЛУЗІ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ І СПОРТ У ЗАКЛАДАХ СУЧАСНОЇ РУМУНІЇ

Базова освіта в румунських закладах вищої освіти, починаючи з 2008-2009 рр. ділиться на два види: перший – це короткострокова університетська освіта протягом 2-3 років в університетських коледжах, після закінчення яких видається диплом, що засвідчує закінчення коледжу і здачу випускних іспитів (diplomă de absolvire). Відповідно до закону про освіту випускники коледжів можуть продовжити довгострокову університетську освіту відповідно до умов, встановлених конкретним навчальним закладом. Другий вид – це довгострокова університетська освіта (від 4 до 6 років навчання в університетах, академіях та консерваторіях), після завершення якого видається диплом, еквівалентний ступеню бакалавра (diplomă de licență). Тривалість навчання у галузі фізичного виховання і спорту – 8 семестрів (4 роки).

Другий ступінь вищої освіти пропонує спеціалізацію чи продовження вищої освіти. Такий формат включає в себе:

- поглиблений курс навчання (1-2 рр.);
- магістратура (1-2 рр.);
- наукова аспірантура (2-3 рр.), організована університетськими вченими радами, які функціонують самостійно, навчання ведеться на міждисциплінарній основі та направлено на підвищення професійної спеціалізації;